

CĂRȚILE

SATEANULUI ROMANU.

DESCÉPTA-TE ROMANE!

Cartea VIII.

Augustu.

An. X.—1885.

Pecatele parentiloru.

— Novela poporala. —

I.

Stanu erá clopotariu la baseric'a din Valeni, omu cu stare si cu socotéla. Cas'a lui erá de pilda ómeniloru din Valeni. Lelea Sofia, muierea lui Stanu erá féta din nému bunu. Sciá gospodari'a si erá dulce la vorba cá mierea. Cându cinev'a voiá se puna resboiulu si se încurcáu itiele, ori se faceáu la pânza alte crinchitie chiemá pre Sofi'a lui Stanu clopotariulu, carea indata descurcá totu lucrulu. Déca cinev'a avea ómeni carturari la masa, totu lelea Sofia erá care pregateá bucatele, le punea in taiere si punendu-si unu stergariu albu cá neu'a in locu de siurtiu, le asiedia pre masa.

Cu unu cuventu in Valeni nu erá gazdóia cá Sofi'a lui Stanu clopotariulu. Cas'a ei erá curata, hainele albe si lucrurile eráu facute cá pre scrisóre.

Hei! dar' eráu inca si alte muieri sdravene in Valeni. Acestea cându vedeáu lucrurile lelei Sofia, clatináu din capu si bagáu vina. Ba cá a facutu bucatele prea sarate la ospetiulu lui Vasilic'a lui Samoila. Ba cá si-a cusutu prea susu puii celi de arniciu dela cotulu manei si altele ce potu gasi muierile, cari vedu bine, cá alt'a óre-care le intrece in minte si harnicia.

Adeverulu dar' totu trebue se remana, cá in Valeni lelea Sofia nu-si avea parechi'a. Chiar' preotés'a, care alt'

cum erá invetiata, inca in de ale resboiului si alte lucruri casnice i-cereá sfatulu. Si lelea Sofia nu numai cà-i dá sfatu si povatia, dar' î-i si ajutá la multe, cà-ci muiere buna la sufletu erá lelea Sofia.

In schimbulu acestoru ajutóre, ce le dá preotesei lelea Sofia primea unu bunu cu multu mai mare.

Avea lelea Sofia o copila dragalasia asia cum 'su copilele de romanu catra 14 si 15 ani. Preotés'a nu avea nici unu copilu si i-erá dragu de An'a, cá de copil'a ei.

De deminétia pâna sér'a An'a copil'a lui Stanu si a Sofiei erá cu o carticica in mâna si invetiá se cetésca. Preotés'a i-dá ajutoriu unde nu potea si lelea Sofia zimbea cu dragu, cându se uitá la copil'a ei cum stá cu cartea in mâna si cum vorbesce de pre scrisóre cá unu carturariu.

Cându se nimerea si badea Stanu pre la pop'a si vedeá pre preotés'a si pre Sofi'a muierea lui cum asculta la An'a, carea le ceteá din povestea lui Arghiru ascultá si elu, dar' nu multa vreme, cà-ci i-veneá nu sciu cum cá si cându nu ar' mai poteá resuflá si esia curundu din casa dîcîndu-si: Erá mai se chiuiu un'a de bucuria.

Si dreptu vorbindu si avea de ce se se bucore badea Stanu. Sofi'a lui erá cea mai cu minte femeia din pregiuru. Copil'a An'a erá rupta mama-s'a, erá potemu díce cea mai dragalasia copila din Valeni. Frumósa daruri date lui dela Domnedieu.

Cându veneá sér'a si sórele se plecá dupa dealu lelea Sofia lasá pre An'a la pop'a si se ducea acasa se se ingriésca de cina, se grigiésca de porcii ce veneáu din turma si se inhiá galitiile prin cotlónenele loru.

Preotés'a ascultá pre Anuti'a ce sporiu a facutu in dîu'a acea din cartea ei, apoi o sarutá pre frunte, ér' Anuti'a i-sarutá mân'a si dícea cu glasulu ei dulce: Népte buna Dómna. Preotés'a i-respundeá: Fí sanetósa Anutio, apoi privea dupa ea cu dragu pâna esia pre portitia si dícea in gandulu seu: Multe daruri a datu Ddieu acestei copile!

II.

Cum esi din curtea popei din Valeni dai spre stâng'a si tieni drumulu oblu cá o aruncatura de piétra, apoi trebuie se treci preste valea ce curge prin mediuloculu satului, cá se ajungi la Stanu clopotariulu. Badea Stanu are cas'a in cornulu ulitiei. Paretii casei 'su albi, coperisiulu e de trestia si hornulu inaltu preste coperisiu. In tóta sér'a Anuti'a clopotariului cu carticic'a in mâna vene dela pop'a, se opresce in capulu puntei celei anguste ce trece preste vale si se uita in tóte partile.

Podu nu este preste vale. Carale trecu prin vale care pre unu locu e mai lata, dar' nu e afunda.

Cându Anuti'a stà si chibsuesce, cá cum ar' pótea trece preste punte, cá se nu cada in apa si se-si ude cismutiele. Unu baietiandru cá de 16—17 ani cu plete negre si cu ochi stralucitori ese din curtea lui Florea Buzduganulu, care dá cu port'a tocmai in capulu puntei si i-díce: Anutio eu 'ti-ajutu déca vrei!.. Anuti'a la acestea táce si pléca ochii in pamentu. — Audi Anutio! vrei se-ti ajutu, cá eu 'ti ajutu déca vrei!? -díce ér' baietiandrulu.

La a dóu'a intrebare Anuti'a redica ochii si díce cu sfiála: Ajuta-mi Andreiu, cá mi-e frica.

La acestea cuvinte Andreiu baietiandrulu celu cu plete negre si cu ochi focosi alérga la grasdulu ce dá cu usi'a spre ulitia 'si léga catarigele, iá pre Anuti'a de mâna si pornescu spre partea ce'alalta. Aici redica ochii ei albastri cá seninulu ceriului si atunci ochii cei focosi alui Andreiu se pléca spre pamentu cá prin farmecu. Ea i-díce-apoi: Mane ajuti-mi déca viu singura?

— Apoi de, cum se nu-ti ajutu eu tîe Anutia? i-respunde Andreiu din tóta anim'a. Apoi Anuti'a pléca, ér' Andreiu se pune si siede pre punte privindu in urm'a ei lungu si perdutu.

Ómenii ce trecu pre-acolo vedu pre Andreiu siedindu pre punte ganditoriu si privindu dupa Anuti'a si nu dícu nemicu, — dar' cu gândulu loru ei sciu ce gandescu.

Câte-odata valea vine mare, atunci adese-ori ap'a acoperă puntea și ómenii déca vreau se tréca de cea parte trebuie se ocoléscă prin capulu satului de din susu, unde este podu statatoriu din satului banii satului.

Atunci Anuti'a merge mai raru la preotés'a, cà-ci e mai lunga calea, dar' dupa-ce 'si gata lucrurile 'si pune furc'a in brâu si ese pre portitia. Totu torcându se trediesce la marginea vlei. Atunci 'si redica ochii si de ce'a parte vede pre Andreiu in usi'a grașdului câutându-si de lucru.

Andreiu vede bine cà Anuti'a se uita la elu, dar' elu are de lucru si nu se póte uitá, decátu la lucrulu seu.

Intr'unu târdíu inse nu se mai póte rabdá, 'si redica si elu ochii si-i indrépta spre capulu de dincolo alu puntei.

Anuti'a rosiesce atunci, ér' lui Andreiu i-se pare cà i-se opresce resuflarea in gátu.

Dar' barbatulu e totu barbatu gândesce Andreiu. Eu trebuie se incepu ântâiu vorb'a, cà mie mi-se siede. Apoi 'si drege glasulu 'si dà pèrulu de pre frunte in laturi si i-dice cam tarisioru, cá se se auda preste vale:

— Nu vrei Anutio se te trecu la pop'a, se viu se te trecu.

Anuti'a ântâiu nu respunde, pâna ce rîde un'a, apoi i striga de cea'lalta parte.

— Ba vreáu cum se nu vreau, cà-ci mi-ar' placea se te vedu motiaitu cá unu siórece ploatu.

Andreiu la acestu respunsu neasceptatu 'si perde cum-petulu si i dîce vorbe multe, din cari poti pricepe numai atât'a, cà elu se póte remasí cu Anuti'a, cà o-ar' poteá-o trece si acum.

Anuti'a atunci, cá se nu faca Andreiu un'a cá ast'a, se întórce vesela si frumósa cum este spre portiti'a casei loru si intra in curte.

Andreiu ér' privesce lungu in urm'a ei si se pare cá omulu, ce 'si perde nadesdea in lumea ast'a. Ér' Anuti'a, dupa-ce se duce acasa i-pare lumea pustie si fara ómeni. Sêmtiesce cà doresce cev'a si nu scie ce doresce. Une-ori i-se pare, cà o dóre capulu si voiesce se remana ceasuri in-

tregi, alte ori o dóre, . . . dar' nici ea nu scie ce o mai dóre, dar' scia cá o dóre cev'a si i-vine nu sciu cum, mai se plânga.

Lelea Sofia mam'a Anutiei vede si face din capu, cá-ci ce se dîci? Anuti'a, se apropia de 15 anisiori si-i frumoása cá o dîna si e fermecátore cá unu angeru.

Bine vede lelea Sofia cá ce póte se aiba Anuti'a, dar' ce se faca? n'are ce face decátu se taca, cá-ci ce i-ar' potea díce Anutiei. Ea nu-i de vina, cá-i beteaga. Betesiu-gulu 'lu dà Ddiu intocmai cá si sanetatea si apoi 'si aduce amente lelea Sofia, de tineretiele ei si i-pare cá ar' fi pe-catu se o mustre.

III.

Florea Buzduganulu erá celu de ântâiu omu in Valeni. Casa frumoása de pétra, siura coperita cu sindile, graşduri in cari se ernáu câte 12 pâna la 16 boi, cotetie pentru porcii de prasila si pentru cei de ingraşiare. Cu unu cu-ventu tóte ce trebue se le aiba o gazda buna le avea Florea Buzduganulu, judele din Valeni.

Cea-ce erá inse fal'a lui Florea erá Andreiu copilulu seu. Numai unu copilu avea Florea, numai pre Andreiu, dar' acest'a erá asia de harnicu, asia de bunu si blându. încátu se pareá cá umpleá totu ce erá golu in sufletulu lui Florea.

Si erá frumosu baietiandru Andreiu. Cu deosebire cându i-cadeá pèrulu celu negru pre frunte pâna la sprancene sí apoi ast'feliu cându se uitá la cinev'a cu ochii lui cei negrii patrundiatori pareá unu fetu frumosu nascutu din luceafe-ru lu de cu sér'a.

Avea si cui se sémene Andreiu. Tatalu seu Florea inca a fostu fecioru in vremea lui. Spunu ómenii cá in siette sáte, pèru negru, ochi frumosi si zimbetu placutu cá Florea n'aveá nime.

Nevestele din Valeni, cari eráu fete pre vremea ace'a, cându Florea erá fetioru, spunu cá dragoste cá ce'a ce

erá între Florea si între Sofi'a, care-i maritata dupa Stanu clopotariulu, dragoste dîcu cá ace'a nu a mai fostu de cându-i ceriulu si pamentulu.

Si apoi dreptu vorbindu si lelea Vutia femei'a lui Florea Buzduganulu e frumósá si a fostu frumósá, dar' nu-i cá Sofi'a lui Stanu si nici n'o fostu.

Dar' ce-o fostu o trecutu. Florea a iubitu odata pre Sofi'a lui Stanu cu totu sufletulu, cà-ci atunci i-erá iertatu se-o iubésca. Acum'a erá insuratu si iubeá pre femei'a s'a si pre copilulu seu Andreiu cu tóta dragostea ce o póte nutrí unu soçiu si parinte.

Câte-odata numai, dar' raru, î-i venea lui Florea in minte dîlele teneretiei sale, atunci lasá totulu acasa, esiá pre pórtá, treceá puntea si se indreptá catra crişma.

Mai spuiu inse odata cá ast'a se intemplá raru...

Cá se ajunga la crişma treceá pe la pórt'a lui Stanu si se intemplá de Anuti'a chiar' atuncia maturá prin curte Florea redicá capulu preste portitia, privea la Anuti'a si î-i dá lacremile. Apoi mergeá mai departe cá omulu ce nu scie de sine si siopteá: „E rupta mama-s'a, asia cùm erá ea candú erá fata!“

Ce mai gandeá apoi Florea pe drumu pâna ce ajungeá la crişma, nu sciá nime 'n lume numai elu. Càci nu spuneá nimeni nemicu. Câte odata numai se spune cá l'ar' fi auditu ómenii candu erá ast'feliu necasitu cá 'si dîcea sie-si: Pecatele parintiloru! pecatele parentiloru! dar' nime nu sciá insemnatatea vorbeloru lui.

Dupa ce ajungea apoi Florea judele satului la crişma, cerea o fele de vinu, se punea in unu coltiu alu odaei, 'si bagá unu paharu, 'lu duceá la gura si apoi beá intocmai cum unu omu bolnavu 'si bea leacurile. Dupa ace'a 'si rediemá fruntea de mâna si gandeá, gandeá la lucruri desfatátore din trecutu....

Lelea Vutia si Andreiu vedeáu pre Florea tristu, si taceáu, càci sciáu bine cá lui asia i-place. De-ci cându 'lu vedeáu cá badea Flore ese pre pórtá si trece puntea, An-

dreiu nu-'lu întrebá cá unde merge si cá elp ce se face pâna vine, ci se puneá in usi'a graşidului si privea spre casuti'a lui badea Stanu clopotariulu unde sciá elu, cá trasesce o fetica cá o zina din povesti. Ér' lelea Vutia 'si facea lucrulu prin casa si erá si ea cam necesita, cá-ci cum ar' si potea se fia alt'feliu, decâtu cá femei'a, cându 'si vede pre barbatulu seu superatu?!

Sciá inse lelea Vutia de ce e superatu badea Florea, seau déca nu sciá, gandeá cá scie si totusi se facea cá nu scie si nu ar' fi indrasnitu nici cu sine se vorbésca despre pricin'a superarei lui Florea. Cându inse i vinea 'n minte Sofi'a femei'a lui Stanu, atunci ingalbineá cá o mórtá, ochii ei se pareáu cá se tragu mai afundu in capu si stralucescu mai cu focu, ér' pumnii ei se incelestau in pieptulu seu inca fragedu si frumósu.

Au trecutu doi ani de cându Andreiu a trecutu mai ántáiu pre Anuti'a preste punte. Anuti'a erá atunci de 14 ani si Andreiu de 18.

Erá pre la septeman'a cea din urma a postului mare. A sositu Joi'a cea inainte de pasci, cându ómenii mergu la sant'a baserica. Pop'a in sér'a asta cetesce 12 evangeliu, care de care mai frumósa si mai jalnica. Nici odata nu se redica omulu cu mintea si cu sufletulu la Ddiu, cá atunci cându asculta patimele si suferintiele Dlui Ceriului si a pamentului, pentru neamulu omenescu. Apoi ce e dreptu nici nu remane mai nemene pre acasa in sér'a ace'a.

Pre vremea culcatului gainiloru badea Stanu merge la pop'a, 'lu gasesce lucrandu prin curte, dá buna sér'a si se róga se-i dee chei'a de pre baserica. Pop'a i-respondé sér'a buna fétulu meu, dute 'n casa la preotés'a cá ti-a dá-o. Trage apoi clopotele cá vinu si eu indata.

Badea Stanu e omu, care a fostu de multe ori la pop'a si la alti domni mai mari cá pop'a, Elu ajunge in târnatiu, pune palari'a in bâta si o radiema de parete, apoi scutura odata din capu 'si intocmesce mustetiele si intra.

— Bun'a séra dómna! ce mai lucrati, cu ce ve mai indeletniciti.

— Sér'a buna bade Stane; d'apoi de-ale muieriloru, cà scii domnia-t'a bine cà nici-odata muierea nu-si gata lucrulu Ce face Anuti'a? Vine la baserica?

— Da cum se nu vie Anuti'a mea la baserica, vine da cu mum'a-s'a amendóue, cà-ci frumósa are se fie slusb'a din asta séra. Eu vreu se me ducu se tragu clopotele, te rogu se-mi dai cheia de pre baserica.

Apoi badea Stanu capetându chei'a dela preotésa dîce sér'a buna si se indrépta catra s. baserica.

Indata clopotele dela baserica se audu sunandu linu preste satu si ómenii 'si facu cruce luandu-si palari'a de pre capu, ér' copii sburdalnici alérga la mumele loru, cá se-i imbrace frumosu si se se duca la baserica.

Anuti'a inca se gata de baserica. Ea 'si pune in plete dóua petele negre, cà-ci asia i-a dîsu mama s'a se faca astadi, deórece adí e dî de jale. Pune unu siurtiu negru, ce sta tare frumosu preste ii'a cea alba cá spum'a laptelui. In capu 'si pune o naframa négra si ast'feliu gatata pornesce cu mam'a-s'a la s. baserica. Inse trebuiau se tréca vaea si se inserase binisioru. Totusi o au trecutú mergúndu Anuti'a inainte si mama-s'a indereptu.

La capulu puntei intalnira pre Andreiu feciorulu lui Florea.

— Chiar' bine cà mergemu odata, dîse lelea Sofia vedindu pre Andreiu si pof tindu-i buna sér'a. Lui Andreiu i-a placutu vorb'a lelei Sofia, i-multiumí si porní cu amendóue spre baserica.

— Ce face mama-t'a? Nu vine la baserica? dîse ér' lelea Sofia lui Andreiu.

— E sanetósa, dar' nu póte vení, are de lucru.

— Dar' tu n'ai de lucru. i-dîse Anuti'a lui Andreiu, cá se dîca si ea cev'a si se nu taca.

— Eu nu am de lucru, i-responduse Andreiu repede. Anuti'a rosi pâna la urechi. Andreiu desí erá inseratu a vedintu cà Anuti'a a rosítu pentru vorb'a ce-i dîse elu si

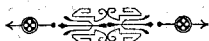
a rositu si elu, ér' lelea Sofia i-a vediutu pre amendoi, dar' s'a facutu cà nu-i vede.

Apoi au tacutu toti trei pâna au ajunsu la baserica gandindu fie-care, cà-ci fie-cari avea' ce gândí.

Lelea Sofia priviá câte-odata spre Andreiu si 'si inadusiá câte unu suspinu gandindu si dicându-si: „e ruptu tatalu-seu din vremea tineretiei,“ si cându 'si aducea aminte lelea Sofia de anii tineretiei i-veniá se plânga. Nu cà nu ar' fi multiamita cu Stanu, care erá barbatulu celu mai bunu, nici cà dóra n'ar' avea din ce traí acum, cá pre vremile acelea, dar' pentru-cà nu se uitá si nu se póte uitá dragostea copilarésca. Cându erá ea cá Anuti'a ei si tatalu lui Andreiu badea Florea cá fetiorulu seu, atunci i-se parea la lelea Sofia cà erá nu sciú cum asiu díce, alta lume, alti ómeni. Primaverile eráu mai frumóse, paserile cântáu mai dulce, si lumea intréga erá mai atragatória. Astea eráu gandurile cu cari au intratu lelea Sofia in baserica impreuna cu Anuti'a si Andreiu.

(Va urmá.)

GEORGIU SIMU.

Din viéti'a lui Mihaiu Vitézulu.

(Urmare.)

... Acum se revenimu la lupt'a dela Selimbru. — Dupa ce s'a departatu Andreiu Bátori din câmpulu de lupta Ardeleúu s'au descuragiatu si s'au respanditu in tóte partíle lasandu pre câmpulu de bataia 32 tunuri si munitiuni, cari tóte au picatu in manile romaniloru.

Ast'feliu s'a finitu batai'a dela Selimbru care inca e o dovada poternica de marimea lui Mihaiu. — In midiloculu luptei, acolo cu deosebire se póte vedé sciinti'a, vêtutea si curagiulu acestui erou.

Cându tóta armat'a lui s'a descuragiatu, cându toti vedáu cà Ardeleanulu e smeú si cu elu nu poti stá façia 'n façia; atunci Mihaiu se inaltiá cá unu geniú a batalieloru,

redică sabi'a si strigà: „la lupta càci noi trebuie se in-vingemu!“

Asia a fostu Mihaiu si de ar' dá Domnedieu se mai fie inca multi cá elu in sînulu poporului romanu.

Acést'a lupta cascigata de Mihaiu au facutu pre nobilii tieriei se redice pre acestu erou la domni'a Transilvaniei. La 1 Novembre a acelui anu, portile cetatei Alb'a-Julia s'a deschisu inaintea vitézului si elu intrà cu triumfulu cuvenitu unui principe invingatoriu.

Dar' nu preste multu sosira doi comisari dela Rudolfu cu felicitari si vorbe dulci. Ei dîceau cà Imperatulu denu-mesce pre Mihaiu si pre urmatorii lui domni ereditari (mos-cenitori) a Munteniei si pre lînga acestea î-i cerea se iésa din Transilvani'a si se mérga in Munteni'a si se incépa ér' batai'a cu Turculu, promitiendu-i cà-lu va ajutá cu bani.

Frumósa respłata! — Rudolfu denumiá pre Mihaiu domnu in tiér'a in care elu a fostu domnu cu multu mai inainte, si preste care Rudolfu nu avea nici unu dreptu; si apoi pentru cà a invinsu pre Andreiu Bători la chiar' ce-rerea lui Rudolfu, dreptu respłata trebuiá se iésa din Ardélu.

Mihaiu se indignà de atáta nemultiemire. Aduna pre magnatii tieriei si dupà o sfatuire cu ei respunse comisari-loru: „Spuneti imperatului cà eu sum Domnu alu Ardélului, alesu fiendu de adunarea magnatiloru acestei tieri si nu me póte scóte nimenea de aici, fara a fi nedreptu; ér' preste Munteni'a nu are nici unu dreptu de cum se o póta darui cuiva. — Bani trebuie se-mi tramita, càci din potriviva voi fi silitu a-i aretá cà nu-mi lipsescu nici mie de cum banii dar' nici braçiele si vitejii.“

Erá odata pre tronulu principescu a Transilvaniei unu omu schimbatiu. Acest'a erá Sigismundu Bători. Natur'a acestui omu erá ast'feliu câtu aveá slabatiunea de a ascultá de tóta lumea. Candu Ardélulu a fostu cuprinsu de Mihaiu indata Turcii, Polonii si Ungurii incepura a se folosí de slabitiunea lui si alu indemná se mérga éراسi domnu in Ardélu. Elu i-a ascultatú si s'a unitu cu Ieremia Movila din

Moldov'a, in potriv'a lui Mihaiu. Acestu Movila indata ce Mihaiu a fostu pornitu spre Ardélu in potriv'a lui Andreiu Bátori, intrà in Munteni'a si asiedià pre scaunulu domnescu pre unu frate alu seu.

Dar' curundu intorcându-se Mihaiu a alungatu pre fratele lui Ieremie Movila din şcaunulu domnescu si a pornitu spre Moldov'a in potriv'a dūşimaniloru sei. — Lupt'a n'a fostu mare cãci Moldovenii cãndu au ajunsu façia 'n façia cu Muntenii au strigatu: „se traesca Mihaiu“ si Movila abià scapà in Poloni'a.

Acumu Mihaiu ajunsu in culme!

De aci incolò luà titlulu de „principe alu Romaniei, Transilvaniei si Moldovei.“ — In Jasi se suí pre tronul apoi lasà patru boeri Moldoveni se povatiuesca tier'a ér' elu veni in Transilvani'a la Alb'a-Juli'a.

Acumu ér' sosira comisari dela Rudolfu, dar' incarcati de daruri, cãci acum Mihaiu trebuia se remana ce'a ce erà, de órece meritele lui eráu impunatóre. Cu tóte acestea Rudolfu, pretindeà se-i lase lui guvernarea Transilvaniei, unde voià se pūnã pre Bast'a guvernatoriu, ér' Mihaiu se se multiamesca cu Munteni'a si cu Moldov'a. Inse pretensiunea acést'a a trebuitn se cada asta data.

Sultanulu inca a tramisu daruri lui Mihaiu prin unu comisariu si in lumea intréga a sburatu vestea invingeriloru lui. Comisariloru lui Rudolfu nu le-au placutu cã Mihaiu primesce daruri si dela Sultanulu.

Hei! dar' cãndu omului î-i rîde sórtea óre este cineva care se-lu uite?! — Dar' nu numai atât'a ci inca ómenii se intrecu a face pre placulu celui fericitu si invidiéza pre cei ce facu cá elu. Asia fù si aici.

Pana la acést'a inaltîme a ajunsu Mihaiu prin mintea s'a cea mare, prin iubirea poporulu seu si prin viteji'a s'a. „Totu suisiu are coborîsiu“ e o vorba vechia si drépta. Mihaiu pana aici s'a totu suitu acum trebue se se scobóra. Pâna Domnitoriulu iubescu poporulu si tiene la elu cá la sufletulu

seu, totu suie pâna atunci. Cându inse incepe a uitá pre tieranu, cându nu-i mai pórtá grigi'a, ba 'lu chiar' asupresce, atuncia se scobóra.

Tieranuln e bas'a tierei. Elu o apara in vremi de triste. Elu sgarie pamentulu si-lu face se aduca róda. Cu unu cuvêntu, elu muncesce pentru tíera si móre pentru ea, si in tíer'a in care tieranulu e apasatu piere ori ce umbra de fericire si marire.

Mihaiu a iubitu tíer'a si tieranii mai multu cá ori cine, dar' ajungându in fine la marire si-a uitatu de bietii tierani cari i-au câscigatu atâtea lupte. Acést'a a fostu eróre mare si acést'a a fostu un'a din causele pentru care: a cadiutu elu din inaltímea s'a. Pre poporulu din Munteni'a la facutu sclavu boeriloru si si-a legatu pre unulu fie care din tierani de mosi'a pre care se aflá. In Ardélu n'a multiamitu nice pre Secuii cari l'au ajutatú nici pre magnatii cari l'au alesu, ér' pentru bietii romani cari eráu clas'a cea asuprita a facutu póte si mai puçinu decátu pentru toti. A voíitu se omóra pre toti protestantii dupa cum 'lu sfatuiá episcopulu catolicu Napragi si numai Radu Buzescu si Demetriu Archiepiscopulu ortodocsu l'au abatutu dela acést'a fapta neumana. Protestantii inse totusi au fostu opriti in profesiunea confesiunei lorú.

Pre acesti'a pre toti si i-au instrainatu Mihaiu tocmai pre cându avea mai mare lipsa de ei. Ér' ce se tiene de Sasi ei i-au tienutu parte pana atunci'a pâna cându si Rudolfu o faceá acést'a, ér' dupa ace'a l'au parasitu si ei.

Afara de acestea, dorobantii lui Mihaiu pradáu si faceáu ce voiáu prin comune fara deosebire de nationalitate. (Acestea se potú vedea pre largu in cronic'a lui Sincai pre la pag. 281—282.)

(Va urmá.)

GEORGIU SIMU.

